

Ludmila Wegenerová-Salmonová 1897–1968 (1999)

Původem česká herečka, která ale nikdy nehrála v žádném českém filmu. V ryze českém prostředí se objevila na prknech Švandova divadla, divadla Uranie a Národního divadla. Svou uměleckou i pedagogickou činností se zapsala do dějin zemí českých i německých.

Ludmila Wegenerová-Salmonová (dále jen Ludmila) se narodila dne 14. července 1889, tedy přesně na den sto let od dobytí francouzské Bastily. Ludmila byla pokřtěna v kostele sv. Trojice ve Spálené ulici jako Ludmila Wilhelmine Anna Salmon. Jejím otcem byl uznávaný lékař Josef Salmon původem z Daliměřic, který se specializoval na dětská onemocnění, a matkou Vilemína roz. Králíková z Meyrswaldenu,¹⁾ pocházející z Lenory u Prachatic, žena s hlubokými šlechtickými kořeny.²⁾ Ludmila byla druhou dcerou ze tří dětí.³⁾

Umění a divadlo ji obklopovalo už od útlého věku. Její matka Vilemína, nadšená divačka Národního divadla a také členka vznikajícího kruhu České filharmonie,⁴⁾ ji zahrnovala všemožnými dojmy a zážitky z divadelního světa a otec Josef jí zprostředkovával díla z období českého romantismu.⁵⁾ V letech 1900–1903 navštěvovala Ludmila Městskou vyšší dívčí školu v Praze.⁶⁾ Po ukončení školy strávila jeden rok v klášteře v Děčíně, kde se měla učit domácím pracím a zdokonalit svou němčinu.⁷⁾ Po této studijní průpravě se Ludmila vydala na hereckou dráhu a stala se studentkou známé české herečky Marie Hübnerové.⁸⁾

Poprvé účinkovala na jevišti dne 3. prosince 1907 během divadelního večera v Národním domě na Vinohradech ve hrách *Tři klobouky* a *Dobrák komisař*. Dále následovaly role ve hrách,

1) Národní filmový archiv (dále NFA), f. Ludmila Wegenerová-Salmonová, k. 1, inv. č. 1, Křestní a rodný list.

2) Vilemína byla dcerou Viléma Králíka rytíře z Meyrswaldenu a Anny roz. Jankovské z Maienhorstu, což byla linie rodu Jankovských z Vlašimi, jejichž rodová historie sahá až k Janu Lucemburskému a bitvě u Kresčaku. Viz Jan Halada, *Lexikon české šlechty*. Praha 1992, s. 64–65.

3) Ludmilinými sourozenci byli starší sestra Anna provdaná Buldrová a mladší bratr doc. Ing. Jaroslav Salmon, CSc. Viz Helena Malinová, *Inventář Wegenerová-Salmonová Ludmila, 1897–1968* (1969). NFA, Hradištko pod Medníkem 1998, s. 3.

4) NFA, f. Ludmila Wegenerová-Salmonová, k. 17, inv. č. 307, Za Lídou Wegenerovou-Salmonovou — Půl století ve službách divadla (autor bratr Jar. Salmon).

5) Tamtéž, k. 1, inv. č. 19, Autobiografie.

6) Tamtéž, k. 4, inv. č. 215, Vyšší dívčí škola hl. m. Prahy ve Vodičkově ul.

7) H. Malinová, c. d., s. 62.

8) NFA, f. Ludmila Wegenerová-Salmonová, k. 17, inv. č. 307, Za Lídou Wegenerovou-Salmonovou.

jako byla *Paličova dcera* nebo *Strakonický dudák*.⁹⁾ Tyto divadelní začátky byly spojeny s divadlem Urania, Švandovým divadlem a s účinkováním na ochotnických představeních v různých českých městech.¹⁰⁾ V té době se Ludmila stýkala např. s herečkou Růženu Naskovou nebo s režisérem Janem Borem. Přes dobře započatou divadelní kariéru v Praze se Ludmila rozhodla roku 1908 odejít do Berlína, a to i navzdory nesouhlasu rodičů. V Berlíně se díky svým divadelním zkušenostem a velmi dobré znalosti němčiny přidala k divadlu Maxe Reinhardta.¹¹⁾ Brzy získala role v mnohých hrách nejen v Berlíně, ale i ve Vídni, Paříži, Londýně, Stockholmu, Kodani, Amsterdamu, Basileji a dalších evropských městech.¹²⁾ V cizině vystupovala pod svým rodným jménem, tedy jako Lída¹³⁾ Salmonová.¹⁴⁾ V divadle Maxe Reinhardta ji čekala nejen kariéra divadelní herečky, ale také se zde potkala s Paulem Wegenerem, v té době již uznávaným divadelním hercem.

Ludmilinu filmovou kariéru bychom mohli rozdělit do dvou etap. Na první etapu trvající tři roky, která byla spojena s nově vzniknuvší německou filmovou společností *Deutsche Bioskop-*

gesellschaft,¹⁵⁾ a na další etapu trvající deset let, která byla silně propojena s jejím budoucím manželem Paulem Wegenerem. Svou první pomyslnou etapu u filmu odstartovala Ludmila filmovou rolí ve filmu Maxe Reinhardta *SUMURUN*¹⁶⁾ v roce 1910.¹⁷⁾ V těchto filmových počátcích se objevila například ještě ve snímku *DIE LÖWENBRAUT* (1912) spolu s Emou Destinnovou¹⁸⁾ a nebo ve filmech *KADRA SÁFA* (1913), *EVINRUDE* (1913) a *DIE IDEALE GATTIN* (1913).¹⁹⁾

Prvním filmem, ve kterém si Ludmila zahrála s Paulem Wegenerem a zároveň nastartovala svou pomyslnou druhou část filmové tvorby, byl *PRAŽSKÝ STUDENT* (*DER STUDENT VON PRAG*, 1913),²⁰⁾ kde se objevila v roli cikánské dívky.²¹⁾ Film pojednává o studentovi Baldwinovi (Paul Wegener), který prodá svůj odraz v zrcadle ďáblu. Ďábel začne Baldwinu nemilosrdně pronásledovat, až ho následně dožene k zoufalému činu.²²⁾ Film *PRAŽSKÝ STUDENT* se pyšní mnoha prvenstvími: je považován za první hororový film vůbec,²³⁾ první německý film, který byl natočen dle původního scénáře,²⁴⁾ první film, ve kterém byly exteriéry točeny v místě děje, a to v Praze,²⁵⁾ jeden z prvních filmů z německé produkce filmového studia Ba-

9) Tamtéž, k. 17, inv. č. 301, Sešit s nalepenými novin. výstřižky o účinkování L. Salmonové.

10) Tamtéž, k. 1, inv. č. 20, Životopisné poznámky (do r. 1943).

11) Tamtéž, k. 17, inv. č. 307, Za Lídou Wegenerovou-Salmonovou.

12) Tamtéž, k. 1, inv. č. 33, Prohlášení týkající se bývalého manžela, herce P. Wegenera.

13) Objevuje se i jako Lyda.

14) NFA, f. Ludmila Wegenerová-Salmonová, k. 1, inv. č. 20, Životopisné poznámky (do r. 1943).

15) Kateřina Mojsejová, *Profesní a soukromý život divadelních hereček od 60. let 19. století do roku 1918, Příspěvek k postavení ženy v 19. století*, disertační práce, Filozofická fakulta, Univerzita Pardubice, 2015, s. 69–70.

16) Ve stejnojmenném filmu si v roce 1920 zahrál Paul Wegener. Viz Anon., *Sumurun*. Online: <https://www.filmportal.de/film/sumurun_169054e1fbbc415ea2cc6bc41b1fe59e>, [cit. 19. 2. 2018].

17) Francesco Finocchiaro, *Musical Modernism and German Cinema from 1913 to 1933*. Cham 2017, s. 14.

18) H. Malinová, c. d., s. 4.

19) Anon., *Lyda Salmonova*. Online: <https://www.filmportal.de/person/lyda-salmonova_f2e6a1ea53334f059e-6454aa2ed209ba>, [cit. 19. 2. 2018].

20) Stejnomený film byl natočen ještě v letech 1926 a 1935.

21) Leo Brod, První horor v Praze — Pražský student. *Záběr* 1, 1968, č. 11 (1. 6.), s. 5.

22) Kol. autorů, Problémy současného filmu: sborník statí sovětských filmových teoretiků. In: *Texty čs. filmového ústavu*. Praha: Československý filmový ústav 1980, s. 384–385.

23) L. Brod, c. d., s. 5.

24) Holger Theuerkuf, Pražský sujet jako příklad pro analýzu motivu. In: *Filmový sborník historický*, sv. 2. Praha: Československý filmový ústav 1991, s. 135.

25) Konkrétně: Hradčany, Fürstenbergův a Lobkovicův palác. Viz Hans Steiner, Filmová reminiscence: Třikrát „Pražský student“. *Kinorevue* 2, 1936, č. 21 (15. 1.), s. 342–343.

belsberg u Berlína; první film, ve kterém spoluúčinkovali slavní divadelní herci,²⁶⁾ a zároveň to byl první film, v němž bylo použito triku vícenásobné expozice.²⁷⁾ Celkové náklady na film činily dvacet tisíc marek a v té době se jednalo o nejdražší snímek německé kinematografie.²⁸⁾

Díky svým vazbám na Národní divadlo získala Ludmila jeho herce a herečky pro epizodní a komparzní role v tomto filmu, divadelní kostýmy, a dokonce se jí dostalo pomoci při vyřizování povolení pro natáčení v exteriérech.²⁹⁾ Premiéru v rámci rakousko-uherské monarchie měl film samozřejmě v Praze, a to v kině Orient v září roku 1913.³⁰⁾ Film rovněž exponuje téma rozpolcenosti člověka a rozdvojení osobnosti, které se v prvních dvou desetiletích těšilo v německé kinematografii velké oblibě.³¹⁾ Umístění děje do Prahy ovlivnil Ludmilin původ, který nakonec Paula Wegenera inspiroval k opětovnému natáčení v Praze a také ke zpracování staropražské legendy o Golemovi.³²⁾

Film *GOLEM* (1914) Paul Wegener režíroval

spolu s Henrikem Galeenem, postavu Golema ztvárnil samotný Paul Wegener a ve filmu si také zahrála jeho žena Ludmila roli dcery Tödlara.³³⁾ Ve filmu se objevuje technika polostínu, jež se posléze stala dominantou německého filmového expresionismu a ovlivnila i estetiku snímků s hrůzostrašnou tematikou.³⁴⁾ Ovšem nebylo to naposledy, kdy se Paul Wegener věnoval této staropražské legendě. Již o tři roky později natočil komediální verzi příběhu o Golemovi pod názvem *GOLEM A TANEČNICE* (*DER GOLEM UND DIE TÄNZERIN*, 1917), kde se opět ujal hlavní role a Ludmila obsadila roli tanečnice Helgy.³⁵⁾ Naposledy se Wegener tématu Golema zhostil v roce 1920, kdy natočil opět film nazvaný *GOLEM*.³⁶⁾ Film také režíroval a spolu se svou ženou Ludmilou si zahrál hlavní roli.³⁷⁾ Ludmila v této verzi Golema hrála roli dcery Rabbi Löwa Mirjam.³⁸⁾ Při natáčení *GOLEMA* z roku 1920 byly v berlínských ateliérech vystavěny kulisy staré Prahy v hodnotě tří miliónů korun.³⁹⁾ Dalším filmem,⁴⁰⁾ ve kterém si Ludmila zahrála po boku svého

26) L. Brod: c. d., s. 5.

27) Trik se objevil např. ve scéně, kdy hlavní hrdina Baldwin (Paul Wegener) stojí před zrcadlem, z něhož vystoupí jeho stín. Viz Karel Smrž, *Film: podstata, historický vývoj, technika, možnosti a cíle kinematografu*. Praha 1924, s. 156.

28) H. Theuerkuf, c. d., s. 137.

29) K. Mojsejová, c. d., s. 69–70.

30) Zdeněk Štábla, *Data a fakta z dějin čs. kinematografie 1896–1945*, sv. 1. Československý filmový ústav, Praha 1988, s. 221.

31) Kol. autorů, *Problémy současného filmu: sborník statí sovětských filmových teoretiků*. In: *Texty čs. filmového ústavu*. Praha: Československý filmový ústav 1980, s. 384–385.

32) L. Brod, c. d., s. 5.

33) K. Mojsejová, c. d., s. 69–70.

34) Jiří Janoušek, *Fantaskno a strach*. *Film a doba* 17, 1971, č. 2, s. 92.

35) Anon., *Der Golem und die Tänzerin*. Online: <https://www.filmportal.de/film/der-golem-und-die-taenzerin_2bd14a0174a14a92a74da97b0aabd9e>, [cit. 19. 2. 2018].

36) Tento film se objevuje také pod festivalovým názvem *JAK PŘIŠEL GOLEM NA SVĚT*.

37) Milada Hábová, *Nejvýznamnější díla světové kinematografie č. 2, Německá a rakouská kinematografie 1913–1972*. Praha: Československý filmový ústav 1975, s. 118.

38) Anon., *Der Golem, wie er in die Welt kam*. Online: <https://www.filmportal.de/film/der-golem-wie-er-in-die-welt-kam_bef9494add804c6fbfb2c578cdbe2f8e>, [cit. 14. 3. 2018].

39) Anon., *Stará Praha — v Berlíně. Divadlo budoucnosti* 1, 1920, č. 4, s. 3.

40) Další filmy, kde hrála Lída Salmonová po boku svého muže Paula Wegenera: *DIE VERFÜHRTE* (*GEHEIMNISSE DES BLUTES*) (1913), *EVINRUDE, DIE GESCHICHTE EINES ABENTEURERS* (1914), *RÜBEZAHLE HOCHZEIT* (1916), *DER YOGHI* (*DAS HAUS DES YOGHI*) (1916), *HANS TRUTZ IN SCHLARAFFENLAND* (1917), *DER FREMDE FÜRST* (1918), *DER GALEERENSTRÄFLING — I UND II TEIL* (1919), *STEUERMANN HOLK* (1920), *DER VERLORENE SCHATTEN* (1921), *DAS WEIB DES PHARAO* (1921), *MONNA VANNA* (1922), *LUKREZIA BORGIA* (1922), *HERZOG FERRANTES ENDE* (1923). Viz H. Malinová, c. d., s. 10–11.

muže Paula, je KRYSAŘ Z HAMELNU (DER RATENFÄNGER VON HAMELN, 1916), který Paul opět sám režíroval. Film je inspirován povídkou o krysaři, který za zvuků píšťaly odvede všechny děti z města.⁴¹⁾

Po celou dobu svého působení v Německu neztrácela Ludmila kontakty se svou rodnou zemí. Se svým mužem žili kulturním životem i mimo divadelní prkna či filmové kulisy. Jejich berlínský byt byl střediskem umělců dojíždějících nebo žijících v Berlíně, jejich hosty bývali Jaroslav Kvapil, Karel H. Hilar nebo František Zavřel.⁴²⁾ Ve dvacátých letech se Ludmila pohostinsky vrátila na prkna českého divadla. Vystupovala například ve hře *Legenda o Josefovi* v hlavní roli Putifarky.⁴³⁾ Další pracovní příležitost v rodné zemi se Ludmile naskytla při vzniku akciové společnosti Pellico-Film v Brně roku 1920, kde byla Ludmila smluvně zajištěna jako herečka. Společnost Pellico-Film však ještě téhož roku zanikla.⁴⁴⁾

Svou filmovou kariéru ukončila pomyslně se zánikem manželství s Paulem Wegenerem okolo roku 1924.⁴⁵⁾ K rozvodu manželství došlo v roce 1926.⁴⁶⁾ Přesto Ludmila zůstala s Paulem v kontaktu, a to až do jeho smrti v září roku 1948.⁴⁷⁾ Z devítiletého manželství jí zůstal syn Peter, narozený v srpnu roku 1917 v Berlíně.⁴⁸⁾ Ten se v dospělosti přestěhoval do Spojených států amerických,

kde se stal uznávaným profesorem na Yaleově univerzitě.⁴⁹⁾

Postupně se Ludmila z filmového oboru přesunula do pedagogické sféry. V Berlíně si založila dramatickou školu pro mladé herce a herečky nazvanou *Schauspielstudio Lyda Wegener*. Činnost školy byla během druhé světové války přerušena. Samotné školní prostory byly zničeny při náletu v roce 1943.⁵⁰⁾ Právě kvůli nebezpečí náletů byla Ludmila nucena odejít z Berlína do Postupimi a poté na základě úředního nařízení do Liberce.⁵¹⁾ V Liberci jí okresní správní komise přidělila vybavený byt a zároveň jí bylo povoleno, aby v tomto bytě vykonávala opět svou pedagogickou činnost.⁵²⁾ Ještě za války Ludmila přesídlila z Liberce do Prahy, kde bydlela u své starší sestry Anny.⁵³⁾

S koncem války přišlo i zúčtování s německým obyvatelstvem a s lidmi oddanými nacistické ideologii. Ludmila se kvůli svému německému občanství, které získala sňatkem s Paulem Wegenerem, a taktéž novému příjmení dostala do nepříjemné situace a musela namáhavě dokazovat svou bezúhonnost. Navíc toužila opět získat československou státní příslušnost, a tak ji čekal dlouhý proces dokazování a sbírání posudků o jejím působení za války. Československé státní občanství jí nakonec bylo uděleno dne 19. června 1949.⁵⁴⁾

41) M. Hábová, c. d., s. 116.

42) NFA, f. Ludmila Wegenerová-Salmonová, k. 17, inv. č. 307, Za Lídou Wegenerovou-Salmonovou.

43) Tamtéž, k. 1, inv. č. 23, Vzpomínka na hostování v ND v představení *Legenda o Josefovi*.

44) Zdeněk Štábla, *Data a fakta z dějin čs. kinematografie 1896–1945*, sv. 2. Praha 1988, s. 169.

45) Po roce 1924 se již v její filmografii žádný titul nevyskytuje.

46) NFA, f. Ludmila Wegenerová-Salmonová, inv. č. 20, Životopisné poznámky (do r. 1943).

47) Anon., *Historický kalendář. Záběr* 10, 1958, č. 9, s. 8.

48) NFA, f. Ludmila Wegenerová-Salmonová, k. 1, inv. č. 34, Rukopisné poznámky, týkající se získání občanství.

49) Prof. Peter Wegener se specializoval na vývoj nadzvukových větrných tunelů. Zemřel v roce 2008 a zůstali po něm tři synové. Viz Anon., In Memoriam: Petr Wegener, Helped develop hypersonic wind tunnels. Online: <<https://news.yale.edu/2008/09/26/memoriam-peter-wegener-helped-develop-hypersonic-wind-tunnels>>, [cit. 19. 2. 2018].

50) NFA, f. Ludmila Wegenerová-Salmonová, k. 2, inv. č. 46, Přihláška válečných škod.

51) H. Malinová, c. d., s. 5.

52) NFA, f. Ludmila Wegenerová-Salmonová, k. 2, inv. č. 60, Potvrzení Okresní správní komise o právním nároku na byt.

53) H. Malinová, c. d., s. 5.

54) NFA, f. Ludmila Wegenerová-Salmonová, k. 1, inv. č. 5, Naturalizační listina ÚNV hl. města Prahy.

Z bytu své sestry Anny se Ludmila po čase přestěhovala do Zborovské ulice na pražském Smíchově ke známému saxofonistovi, dirigentovi a skladateli Karlu Krautgartnerovi a jeho přítelkyni tanečnici Eleně Tanasco.⁵⁵⁾ Tam bydlela dlouhá léta až do roku 1965, kdy byla okolnostmi donucena se přestěhovat. Jejím cílem bylo bydlet na Novém Městě, což se jí nakonec podařilo. Po dlouhých jednáních s bytovým úřadem jí byl přidělen byt v Pštrossově ulici na Novém Městě.⁵⁶⁾

V Praze si Ludmila opět otevřela svou školu dramatické výchovy, která sídlila na Praze I ve Veleslavínově ulici čp. 3.⁵⁷⁾ Mezi její žákyně a žáky patřili například Soňa Červená, Jaroslav Kachel, Dagmar Rosíková, Věra Soukupová, Hana Bažantová nebo Ljuba Hermanová. Úspěchy a kariéru svých žáků i po ukončení školy sledovala v denním tisku, z kterého si vedla pečlivě výstřižkové sešity. O žácích také měla výborné informace díky mnohé písemné korespondenci, kterou s ní studenti udržovali.⁵⁸⁾ Její pedagogická činnost byla podporována ministerstvem informací i ministerstvem školství.⁵⁹⁾

Mimo pedagogickou činnost spolupracovala Ludmila od ledna roku 1948 s Československou

filmovou společností, pro kterou vyhledávala vhodné herecké typy, spolupracovala na návrzích kostýmů, školila herce a připravovala je na jejich role. Tuto práci vykonávala pouze do října roku 1948, jelikož jí Československý státní film⁶⁰⁾ smlouvu po vypršení již neobnovil.⁶¹⁾

Další setkání Ludmily s filmem se událo v dubnu roku 1951, kdy jí byla nabídnuta role paní Hlaváčkové ve filmu MIKOLÁŠ ALEŠ (režie Václav Krška), avšak ve filmu si Ludmila nakonec nezahrála.⁶²⁾ Pravděpodobně tak přišla o poslední šanci účinkovat v českém filmu. Kromě filmového průmyslu spolupracovala i s divadelní sférou, například jako stálý umělecký poradce a pedagog v Divadle umění lidu⁶³⁾ v Karlíně.⁶⁴⁾

Své poslední veřejné vystoupení absolvovala Ludmila v rozhlase bývalé Německé demokratické republiky, kam byla pozvána na oslavu na počest nedožitých 80 let Paula Wegenera. I přes své stáří byla ve velmi dobré zdravotní kondici, až na problémy se zrakem se těšila dobrému zdraví. Do posledních dní byla stále kulturně aktivní. Byla členkou spolku pro českou komorní hudbu, nadšenou čtenářkou a sběratelkou písemného i hmotného umění a nadále se vzdělávala v kulturním dění v Československu i v zahraničí.⁶⁵⁾

55) H. Malinová, c. d., s. 5.

56) NFA, f. Ludmila Wegenerová-Salmonová, k. 2, inv. č. 89, Přivolení byt. odboru ONV v Praze 1 k podnájmu.

57) Tamtéž, k. 2, inv. č. 56, Výplatní listy Spořitelny Pražské.

58) NFA, f. Ludmila Wegenerová-Salmonová, k. 17, inv. č. 307, Za Lídou Wegenerovou-Salmonovou.

A tamtéž, k. 11, inv. č. 259, Sešity se seznamy žáků a žákyň v Berlíně a v Praze.

59) Tamtéž, k. 2, inv. č. 62, Doporučení min. informací.

60) Dne 23. dubna 1948 se Československá filmová společnost převtělila do Československého státního filmu.

61) NFA, f. Ludmila Wegenerová-Salmonová, k. 16, inv. č. 279, Čs. státní film — dopis s výzvou k osob. jednání; uzavření smlouvy o dílo.

62) NFA, f. Ludmila Wegenerová-Salmonová, k. 16, inv. č. 280, nabídka role ve filmu MIKOLÁŠ ALEŠ.

63) V letech 1948–1950 patřilo pod Československý státní film. Viz Anon., Historie. Hudební divadlo Karlín. Online: <<http://www.hdk.cz/o-divadle/historie/>>, [cit. 19. 2. 2018].

64) Doklady o činnosti jsou z let 1949 až 1953.

NFA, f. Ludmila Wegenerová-Salmonová, k. 16, inv. č. 281, Potvrzení divadla Umění lidu v Karlíně o angažmá. Tamtéž, k. 16, inv. č. 282, Potvrzení Divadla hl. m. Prahy v Karlíně o převzetí funkce jazykového poradce pro hru Fidlovačka.

65) NFA, f. Ludmila Wegenerová-Salmonová, k. 1, inv. č. 13, Členský průkaz Klubu čtenářů.

Tamtéž, k. 1, inv. č. 14, Legitimace Českého spolku pro komorní hudbu v Praze.

Tamtéž, k. 7, inv. č. 246, Sešity formátu A4 s nalepenými výstřižky z novin, převážně z oblasti kultury, ale i politiky.

Tamtéž, k. 8, inv. č. 247, Sešity formátu A5 s nalepenými novinovými výstřižky z oblasti hudby, filmu, divadla, tance aj.

Tři roky před smrtí ji postihla srdeční slabost a od té doby se její zdravotní stav nadále zhoršoval. Své poslední hodiny herectví realizovala na jaře roku 1968. Zemřela dne 7. listopadu 1968 v Nemocnici Na Františku v Praze.⁶⁶⁾ Pohřeb se konal dne 13. listopadu 1968 ve strašnickém krematoriu.⁶⁷⁾ Ludmila byla pohřbena na zbraslavském hřbitově, kam byl později uložen i její bratr Jaroslav.

Část Ludmiliny pozůstalosti věnoval bratr doc. Ing. Jaroslav Salmon již v roce 1969 Národnímu muzeu v Praze.⁶⁸⁾ Zbytek pozůstalosti byl v roce 1998 předán do Národního filmového archivu. Tento fond dnes obsahuje dvacet kartonů písemností, fotografií, pohlednic a jiných archiválií, dále tři krabice a velkou obálku se zarámovanými fotografiemi a jednu zvláštní krabici se skleněnými negativy.

Fond je celkově velice obsáhlý a nabízí nepřehledné množství informací nejen o životě samotné herečky, její rodiny, ale také žáků a žákyň její herecké školy. Množství informací obsahují i sešity s výstřižky článků z novin a časopisů (inv. č. 246 a 247), které jsou různě tematicky laděné. Tyto sešity tak nabízí mnoho dobových informací z uměleckého života, především divadla a filmu, ale také z literatury, výtvarného umění, politiky, historie a v neposlední řadě z cest, které Ludmila absolvovala. Z cest jí ovšem zasílali pozdravy mnozí známí a příbuzní, a tak se ve fondu nachází stovky pohledů z různých koutů naší země, ale i ze zahraničí. Všechny sešity byly velice pečlivě vedeny, důležité pasáže jsou podtrhané či okomentované.

Velmi cenným materiálem o jejím životě, i o druhé světové válce, jsou deníkové zápisky z let 1943 a 1945 (inv. č. 26), ve kterých se badatel může dočíst o Ludmiliných denních zážitcích, a to od běžného denního programu přes doručnou korespondenci, setkání s přáteli až po dění

inv. č. 287a

Ludmila Wegenerová-Salmonová portrétní foto. Zdroj: NFA, f. Ludmila Wegenerová-Salmonová.

na bojových frontách. Obdobné informace můžeme najít v diářích (inv. č. 36 a 37), kde se dovídáme o představeních, která navštívila, včetně jejích názorů na ně, dále o knihách, které v danou dobu četla, s kým telefonicky komunikovala, o počasí nebo o tom, kdo ze známých zemřel. Zajímavou archiválií je i sešit osobností, které Ludmila osobně znala (inv. č. 35). Celkový obraz Ludmilina života a charakteru dotváří také vzpomínky jejích studentů, především ale studentek, které jí hojně psaly, a dále také nashromážděné kondolence k jejímu úmrtí. Nejvíce informací

66) NFA, f. Ludmila Wegenerová-Salmonová, k. 17, inv. č. 307, Za Lídou Wegenerovou-Salmonovou.

67) Tamtéž, k. 17, inv. č. 306, Smuteční oznámení.

68) NFA, f. Ludmila Wegenerová-Salmonová, k. 19, inv. č. 345, Dopis vedoucího div. odd. Národního muzea dr. J. Hilmerý, CSc.

inv. č. 287a

Ludmila Wegenerová-Salmonová portrétní foto. Zdroj: NFA, f. Ludmila Wegenerová-Salmonová.

o jejím životě však můžeme najít ve vzpomínkách jejího bratra Jaroslava,⁶⁹⁾ jehož v roce 1999 navštívily pracovnice NFA. Jaroslav NFA poskytl nejen doplňující informace ke vznikajícímu inventáři, ale taktéž své zápisky vzpomínek o rodině Salmonů, kde je podstatná část věnována jeho sestře Ludmile.

Rodina Salmonů je sama o sobě plná osobností, které by si zasloužily větší pozornost, ať už to byl otec, významný lékař a uznávaný odborník na dětské lékařství, nebo syn Jaroslav, který ještě ve svých 89 letech přednášel na Stavební fakultě Českého vysokého učení technického a na Vysoké škole ekonomické v Praze.

Není mnoho osobních fondů, které by byly takto informačně plné a hodnotné. Informační bo-

hatství fondu dokládá i dochovaná kuchařka, kam si Ludmila zapisovala své oblíbené recepty. Nebýt náletu na Berlín, který dne 22. listopadu 1943 zničil téměř veškerý Ludmilin majetek, mohl by být tento fond ještě bohatším. Ludmila přišla nejen o nábytek, umělecká díla, ale i o cenný soukromý archiv, který měl obsahovat českou divadelní literaturu, sbírku prvních českých divadelních kritik, časopisů, kostýmů aj.⁷⁰⁾

Archivní fond je inventarizovaný a přístupný až na několik archiválií mladších třiceti let. Ty bude možné dle archivního zákona zpřístupnit až v letech 2028 a 2029.

Kristýna Doležalová

69) H. Malinová, c. d., s. 61–62.

Tamtéž, k. 2, inv. č. 46, Příhláška válečných škod.

70) NFA, f. Ludmila Wegenerová-Salmonová, k. 1, inv. č. 33, Prohlášení týkající se bývalého manžela, herce P. Wegenera.